

Ve své magisterské diplomové práci měl Tomáš Kamp zodpovědět několik dílčích otázek spojených s výzdobou a výbavou honosných makedonských hrobek období raného a vrcholného helénismu, tedy pozdního 4. až 2. století př. Kr. Především se měl soustředit na jejich ikonografii a její případné odlišnosti v jednotlivých hrobkách v závislosti na statutu / pohlaví pochovaného / fázi vývoje, posoudit měl také možné vnější vlivy na makedonské hrobky, ve smyslu jejich výzdobných prvků a motivů, a naopak. Krátce se pokusím doložit, zda – a jak – se mu to v předloženém textu podařilo naplnit.

Autor se již ve své bakalářské práci zabýval zvláštní kategorií funerálních památek v řeckém prostředí, jíž byly lví památníky. Téma diplomové práce zvolil zejména s ohledem na značnou mezeru v bádání, protože jakkoliv je tzv. makedonským hrobkám věnována značná pozornost ve vztahu k jejich architektuře, případně dílčím aspektům výzdoby, nebyl tento bohatý pramen poznatků dosud vytěžen jako celek (seznam hrobek v příloze vypočítává již 132 těchto struktur!)¹, a především nebyl takto studován v sociálních souvislostech.

Formálně je práce velmi dobře zpracována, nechybí jí žádná z podstatných očekávaných komponent. Ve smysluplném rozsahu je v úvodu věnována pozornost vysvětlení struktury práce, kritice pramenů, terminologii a v neposlední řadě dosavadnímu bádání. Celý text doprovází bohatý a konzistentně zpracovaný – třebaže pro mne méně přátelský podčarový – poznámkový aparát odkazující na soupis použité literatury zvíci deseti normostran. Za chybu pokládám absenci číslování stránek, zejména když obsah na jednotlivé strany odkazuje. V PDF to tolik nevadí, v tištěné verzi by se však čtenář ihned ztratil.

První kapitola uvádí čtenáře práce do kontextu funerálních památek a pohřebního ritu ve starověké Makedonii, definuje pojmy a jednotlivé typy hrobek, hrobů a výzdobných prvků. Pojem proto-makedonská hrobka je sice na str. 17 (kap. 1.3) vysvětlen, bylo by ovšem vhodné doplnit ještě, kdo s ním přišel, a zda je systematicky v bádání uplatňován.

Stěžejní částí je kapitola druhá, jež na téměř 20 stranách představuje přehledně jednotlivé výzdobné motivy a jejich varianty, přičemž jsou zahrnuty kromě částí velkých makedonských hrobek také stély a mobiliář. Důležité je, že autor se nespokojil s prostým popisem jednotlivých motivů, naopak se systematicky věnuje jejich kontextu, umístění v rámci hrobky a kde je to možné, reflektuje také dataci. Granátové jablko, interpretované zde jako symbol plodnosti bohyně Déméter, nese především význam setrvání v podsvětí způsobeného jeho konzumací její dcerou Persefóné (str. 39). Třetí kapitola představuje analýzu údajů z kapitoly druhé z pohledu rozdílů ve výzdobě mužských a ženských hrobek, čtvrtá se pak pokouší rozlišit ikonografii uplatňovanou v hrobkách královských a jiných elitních zemřelých. Oceňuji komplexní přístup, kdy např. trůny jsou chápány nejen jako jeden prvků v hrobce, jenž může být nějak dekorován, ale je sám o sobě vnímán jako ikonografický prvek s vlastním symbolickým významem. Závěry, k nimž T. Kamp dochází, jsou logicky zdůvodněné a

¹ Stojí za zmínku, že Kamp sice vycházel z publikovaných soupisů makedonských hrobek, neváhal k němu ovšem kriticky přistoupit a některé položky vyřadit, jiné zase přidal.

opřené o dříve v práci pojednané doklady jednotlivých fenoménů a opatřeny bohatým citačním aparátem.

Přebohatá obrazová příloha demonstruje celou šíři jak typů výzdoby, tak také výzdobných motivů.

Pokud bych měl dát nějaká doporučení, uvítal bych kromě grafu srovnávajícího počty výzdobných motivů na str. 40 i další přehledné vizualizace statistického vyhodnocení studovaného souboru (např. korelace motivů s geografíí, typem hrobek, atd.) a to i s přihlédnutím k tomu, že T. Kamp se statistikou v textu často operuje (zejm. str. 40). Stejně tak bych ocenil přehledovou distribuční mapu, jež je koneckonců v textu slibována (str. 9). Autor se bohužel nevyvaroval množství pravopisných chyb resp. překlepů (hrobky oslavovali; nalezenou v Démétriadu str. 39; vyobrazení Persefonu; průčelí, které evokují, str. 59), lze je povětšinou přičíst hektické finální fázi přípravy práce.

Předložená práce, i přes uvedené drobné nedostatky, jednoznačně splňuje nároky kladené na magisterskou diplomovou práci a je vhodným podkladem k obhajobě. Jako školitel navrhuji hodnocení *výborně*.

V Čelákovících 29. 8. 2021

Ladislav Stančo